

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 698/2025
11.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Милене Рашић, председника већа, Гордане Којић, Александра Степановића, Татјане Вуковић и Светлане Томић Јокић, чланова већа, са саветником Врховног суда Весном Зарић, као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела недавање издржавања из члана 195. став 1. Кривичног законика и др., одлучујући о захтеву за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА - адвоката Боривоја Боровића и Ирине Боровић, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Неготину Кж1 7/2024 од 02.04.2024. године и Апелационог суда у Нишу Кж3 14/2024 од 15.10.2024. године, у седници већа одржаној дана 11.06.2025. године, једногласно, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА - адвоката Боривоја Боровића и Ирине Боровић, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Неготину Кж1 7/2024 од 02.04.2024. године и Апелационог суда у Нишу Кж3 14/2024 од 15.10.2024. године, у односу на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) Законика о кривичном поступку и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, док се у осталом делу захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Основног суда у Мајданпеку К 37/2023 од 20.12.2023. године окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ и изречена му је условна осуда тако што му је утврђена казна затвора у трајању од осам месеци и истовремено одређено да се иста неће извршити уколико окривљени у року од једне године, од правноснажности пресуде, не учини ново кривично дело. Оштећени је ради остваривања имовинскоправног захтева упућен на парнични поступак, док је окривљени обавезан на плаћање паушала, трошкова кривичног поступка и да оштећеном надокнади трошкове кривичног поступка.

Истом пресудом окривљени АА је на основу члана 423. став 1. тачка 2) ЗКП ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело недавање издржавања из члана

195. став 1. КЗ. Оштећени је упућен на парнични поступак ради остваривања имовинскоправног захтева а одлучено је да окривљени у погледу дела за које је ослобођен од оптужбе није дужан да накнади трошкове кривичног поступка.

Пресудом Вишег суда у Неготину Кж1 7/2024 од 02.04.2024. године, делимичним усвајањем жалбе ОЈТ у Неготину, одељења у Мајданпеку, те делимичним усвајањем жалбе браниоца окривљеног, преиначена је пресуда Основног суда у Мајданпеку К 37/2023 од 20.12.2023. године, па је окривљени оглашен кривим због извршења два кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ и изречена му је условна осуда којом му је утврђена јединствена казна затвора у трајању од пет месеци и истовремено одређено да се иста неће извршити уколико окривљени у року од једне године од правноснажности пресуде не учини ново кривично дело. Окривљени је обавезан на плаћање трошкова кривичног поступка и да оштећенима надокнади трошкове поступка. У делу одлуке о имовинскоправном захтеву првостепена пресуда остала је неизмењена.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Кж3 14/2024 од 15.10.2024. године одбијене су као неосноване жалбе ОЈТ у Неготину, Одељење у Мајданпеку и жалба браниоца окривљеног и потврђена пресуда Вишег суда у Неготину Кж1 7/2024 од 02.04.2024. године.

Против правноснажних пресуда Вишег суда у Неготину Кж1 7/2024 од 02.04.2024. године и Апелационог суда у Нишу Кж3 14/2024 од 15.10.2024. године захтев за заштиту законитости поднели су браниоци окривљеног АА - адвокати Боровоје Боровић и Ирина Боровић, због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) и 2) ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји поднети захтев, преиначи побијане пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе.

Врховни суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Врховном јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Врховног јавног тужиоца и бранилаца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован у делу који се односи на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, док у осталом делу нема прописан садржај.

Браниоци окривљеног у поднетом захтеву истичу битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП наводећи да је оптужним предлогом окривљеном стављено на терет извршење два кривична дела недавање издржавања за његову пунолетну децу, а која се према даљим наводима диспозитива налазе на редовном школовању у Републици Аустрији, у Бечу. Насупрот оптужном акту, суд окривљеног осуђује за недавање издржавања за период када је ошт. ББ био не само пунолетан, већ и малолетан – што је период од марта 2019. године до 21.07.2019. године, док у погледу сина ВВ суд окривљеног осуђује само и једино за период када је

био малолетан – што је период од марта 2019. године, па до 25.12.2021. године. При томе, у погледу ошт.ВВ суд изричито наводи да окривљени у наведеном периоду није давао издржавање „за свог сина малолетног оштећеног ВВ“, иако овај атрибут „малолетни“ није постојао у диспозитиву оптужног акта. Према наводима захтева оваква интервенција суда била је од суштинске важности и значаја јер је у потпуности променила смисао оптужног акта. Наиме, осуђујући окривљеног и за период у коме су његова деца била малолетна, а посебно „прецизирањем“ да окривљени није давао издржавање за свог сина „малолетног оштећеног ВВ“, суд је пресудом значајно изашао из оквира поднетог оптужног акта и на овај начин прекорачио оптужбу и своју одлуку донео уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Одредбом члана 420. став 1. ЗКП је прописано да се пресуда може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници. Дакле, из цитиране законске одредбе произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истоветности дела.

По налажењу Врховног суда, наведеном изменом чињеничног описа кривичног дела из оптужног акта Основног јавног тужиоца у Неготину, Одељење у Мајданпек у Кт.бр.26/22 од 01.03.2022. године, суд није прекорачио оптужбу, односно није повредио ни субјективни, а ни објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљеног АА.

Ово стога што суд може изменити опис дела дат у оптужници а да не прекорачи оптужбу, све док измењени опис остаје у границама чињеничног основа оптужнице тј. у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива а из којих произилазе законска обележја одређеног кривичног дела.

У конкретном случају оптужбом је окривљеном стављено на терет да „...у периоду од марта 2019. године па закључно са фебруаром 2022. године није давао издржавање за своју пунолетну децу: ошт. ББ, рођеног ...2001. године и ошт. ВВ, рођеног ...2003. године, ... а који се налазе на редовном школовању у Бечу, Република Аустрија...“, чиме је извршио два кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ, а побијаном пресудом је оглашен кривим да „...у периоду од марта 2019. године па закључно са фебруаром 2022. године није давао издржавање за свог сина ошт. ББ...,рођеног ...2001. године, који се у истом периоду налазио на редовном школовању у Бечу, Република Аустрија..., те што у периоду од марта 2019. године па до 25.12.2021. године, није давао издржавање за свог сина мал.ошт. ВВ рођеног ...2003. године...“.

По налажењу овог суда, у односу на окривљеног, битна обележја бића кривичног дела иста су и у оптужном акту јавног тужиоца и у изреци пресуде, а измене чињеничног описа кривичног дела у изреци побијане пресуде, нису извршене на штету окривљеног, већ је суд у изреци пресуде, на наведени начин чињенични опис дела уподобио чињеничном стању утврђеном на основу изведених доказа, имајући у виду да је окривљени оглашен кривим за исти период за ошт. ББ, који је наведен и у

оптужном акту, док је за мал.ошт. ВВ, оглашен кривим само за период када је оштећени био малолетан, јер током поступка није доказано да се налазио на редовном школовању у Аустрији, у периоду након стицања пунолетства па до краја фебруара 2022. године.

Како је чињенични опис у изреци побијане пресуде остао у границама чињеничног основа из оптужбе, односно у границама оних чињеница и околности на којима се оптужба заснива, а из којих произилазе законска обележја два кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ, за које је окривљени оглашен кривим, то су наводи бранилаца изнети у захтеву за заштиту законитости, а којима се указује на битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП, од стране Врховног суда, оцењени као неосновани.

Поред наведеног, као разлог за подношење захтева за заштиту законитости истиче се и повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП наводима да за постојање кривичног дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ није довољно да постоји законска дужност издржавања, већ је потребно да је ова дужност утврђена и јасно дефинисана извршном судском одлуком или извршним поравнањем пред судом или другим надлежним органом. У конкретном случају, не постоји правноснажна, нити извршна судска одлука (ни било која друга одлука) којом се утврђује дужност окривљеног да издржава своју пунолетну децу – оштећене ББ и ВВ. Пресуда Општинског суда у Мајданпеку П.бр.163/09 од 31.03.2009. године, која се наводи и делом интерпретира изреком побијане пресуде, је пресуда којом је утврђена обавеза окривљеног да издржава своју тада малолетну децу и то након развода брака од мајке оштећених. По налажењу бранилаца окривљеног, правно дејство наведене пресуде престало је по сили закона оног тренутка када су оштећени постали пуноленти. Сатим тим, оног тренутка када су постали пунолетни, престала је и обавеза оца да им плаћа алиментацију по наведеној пресуди. Упркос наведеном, суд је окривљеног осудио и због тога што није давао издржавања са свог сина ББ, иако је постао пунолетан још у јулу 2019. године. Имајући у виду наведено, по наводима бранилаца суд је доношењем побијане пресуде повредио кривични закон, будући да је окривљеног осудио за радње које не представљају кривично дело.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости бранилаца окривљеног се, по оцени Врховног суда, не могу прихватити као основани, из следећих разлога:

Наиме, неосновани су наводи бранилаца окривљеног да је пресудом Општинског суда у Мајданпеку П.бр.163/09 од 31.03.2009. године, утврђена обавеза окривљеног да издржава своју тада малолетну децу и то након развода брака од мајке оштећених, те да је њено правно дејство престало по сили закона оног тренутка када су оштећени постали пунолетни, па је самим тим престала и обавеза оца да им плаћа алиментацију по наведеној пресуди из разлога што је наведеном пресудом окривљени обавезан да на име издржавања своје малолетне деце плаћа сваког месеца за свако дете по 20% своје зараде коју прима и то почев од дана тужбе 02.03.2009. године па надаље, све док за то постоје законски услови, а законски услови постоје све док су деца малолетна односно за пунолетно дете та обавеза постоји све док се дете редовно школује, а најкасније до навршене 26. године живота.

Имајући у виду наведено, те да је у изреци правноснажне пресуде окривљени оглашен кривим да „... у периоду од марта 2019. године па закључно са фебруаром

2022. године није давао издржавање за свог сина ошт. ВВ..., који се у истом периоду налазио на редовном школовању..., те што у период од марта 2019. године па до 25.12.2021. године, није давао издржавање за свог сина мал.ошт. ВВ..., које оштећене је дужан по закону да издржава на начин и у износима утврђеним правноснажном и извршном пресудом Општинског суда у Мајданпеку П.163/09 од 31.03.2009. године, којом је обавезан да почев од 02.03.2009. године на име доприноса у издржавању своје деце плаћа месечно износ од 20% од зараде за свако дете, уплатом на текући рачун њихове мајке... и то најкасније до 26-ог у месецу за претходни месец, при чему је био свестан својих дела и хтео њихово извршење, свестан да су ова његова дела забрањена, те био у урачунљивом стању“, то по налажењу Врховног суда чињенични опис кривичног дела утврђен у изреци правноснажне пресуде садржи сва битна законска субјективна и објективна обележја два кривична дела недавање издржавања из члана 195. став 1. КЗ, за које је окривљени АА правноснажно оглашен кривим, па су супротни наводи захтева којима се указује на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, од стране овога суда, оцењени као неосновани.

Захтев за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА у осталом делу нема законом прописан садржај.

Бранилац окривљеног у поднетом захтеву истиче и повреду кривичног закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, која представља законом дозвољен разлог за подношење захтева за заштиту законитости, али како у образложењу захтева не даје ни један разлог због којег сматра да је дошло до повреде наведене одредбе закона, а имајући при томе у виду да Врховни суд испитује правноснажну одлуку или поступак који је претходио њеном доношењу у оквиру разлога, дела и правца побијања који су истакнути у захтеву за заштиту законитости, то је Врховни суд нашао да захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, у овом делу нема законом прописан садржај.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене повреда закона на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости бранилаца окривљеног АА - адвоката Боривоја Боровића и Ирине Боровић, Врховни суд је, на основу члана 491. став 1. ЗКП, захтев у односу на повреде закона наведене у изреци одбио као неоснован, док је у осталом делу, на основу члана 487. став 1. тачка 3) ЗКП и члана 484. ЗКП, захтев одбацио и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Весна Зарић,с.р.

Председник већа-судија
Милена Рашић,с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић